

Lausuntokierroksen pohjalta tehdyt muutokset maakuntalainsäädännön kokonaisuuteen

Maakuntien tehtävät

Maakunnat saavat turvallisuuden edistämistehtävän osaksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistehtäväkokonaisuutta sekä luonnon monimuotoisuuden suojelun edistämistehtävän sekä eräitä kemikaalien käsittelyyn liittyviä valvontatehtäviä.

Ympäristötoimen tehtävien sopimuksenvarainen siirto kunnista maakuntiin mahdollistetaan. Maakunnan ja sen alueen kaikkien kuntien tekemällä sopimuksella ja kuntien antaessa rahoituksen voidaan ympäristötoimi siirtää rakennusvalvonnan ohella maakunnalle.

Järjestämisvastuuta koskevaa maakuntalain säännöstä täsmennettiin niin, että maakunta voi, siten kuin laissa säädetään, sopia tehtävänsä järjestämisvastuun siirtämisestä yhdelle tai useammalle kunnalle, jolla maakunnan arvion mukaan on riittävät taloudelliset ja muut voimavarat näiden tehtävien hoitamiseen.

Aiemmasta linjauksesta poiketen koulujen psykologit ja kuraattorit jäävät kuntiin.

Liikelaitos

Erillinen palvelulaitos muutettiin liikelaitosmalliksi. Liikelaitos on osa maakuntaa eikä erillinen oikeushenkilö, kuten palvelulaitos.

Liikelaitosmallissa eriytetään edelleen järjestämisvastuu tuottamisesta. Mallissa toteutuu myös liikelaitoksen johtamisen perustuminen ammatilliseen johtoon sekä talouden läpinäkyvyys ja tuotannon vertailtavuus. Liikelaitosmallissa maakunnan mahdollisuudet ohjata toimintaa vahvistuvat palvelulaitosmalliin verrattuna, joten malli vahvistaa maakuntavaltuuston asemaa ja siten tuotannon demokraattista ohjausta.

Liikelaitoksia voi olla maakunnassa useita.

Kuntien valtiosuus

Kuntien peruspalvelujen valtiosuusjärjestelmän lausuntopalautteen perusteella muutostarpeita oli vähän, ainoa muutos tuli tasausjärjestelmään. Vesi- ja pien-

alueuudistus.fi

voimalaitosten kiinteistöverot poistettiin verotuloihin perustuvasta valtionosuukseen tasausjärjestelmästä.

Omaisuus

Omaisuusjärjestelyissä vahvistettiin kunnan ja maakunnan välistä sopimusvapautta. Lakisääteisten kuntayhtymien jäsenkunnat ja maakunta voivat sopia, että osa kuntayhtymän maaomaisuudesta jää jäsenkunnille. Kuntayhtymän omistama, maakunnan järjestämistä vastuulle kuuluvissa tehtävissä tarvittaviin rakennuksiin sitoutunut maaomaisuus siirtyy kuitenkin aina maakunnalle.

Verokatto

Lausuntopalaute huomioitiin myös kunnallisveron määräaikaiseksi esitetyn verokaton osalta. Kuntien oikeutta päättää itsenäisesti kunnallisveroprosentista rajoitetaan vain uudistuksen voimaantulovuonna, jolloin kaikkien kuntien veroprosentteja leikataan yhtä suurella prosenttiyksikkömäärällä.

Maakuntien rahoitus ja arviointimenettely

Maakunnan taloussäännöksiin sisältyvän maakunnan arviointimenettelyn käynnistymisen edellytyksiä muutettiin hieman. Maakuntien rahoituslain perusteella annettava harkinnanvarainen avustus maakunnalle ei vuosina 2019-2023 automaattisesti käynnistä arviointimenettelyä, vaan käynnistämiseen liittyy valtiovarainministeriön harkintavalta. Vuodesta 2024 eli maakuntien toiminnan vakiinnuttua harkinnanvarainen avustus käynnistää menettelyn automaattisesti

Sosiaali- ja terveydenhuollon laskennallisten kustannusten perusteisiin sisältyvän asukastiheyskertoimen painoarvoa korotetaan 1 %:sta 1,5 %:iin harvasta asutuksesta aiheutuvien kustannusten paremmin huomioon ottamiseksi. Lisäksi laskennallisten kustannusten perusteisiin lisätään kaksikielisyyskerroin kaksikielisydestä aiheutuvien hallintokustannusten huomioimiseksi. Kertoimen painoarvoksi esitetään 0,3 %:a. Edelleen kriteereihin lisätään vieraskielisyys 1,4 % sekä saaristoisuus noin 0,1 % painoarvolla. Ikäryhmäkohtaisiin ja palvelutarpeisiin perustuvien määrätymistekijöiden painoarvoa pienennetään muutoksia vastaavasti.

Palvelukeskukset

Maakunnat voivat hyödyntää hankintojensa kilpailutuksessa Hansel Oy:tä tai muita yhteistyöjärjestelyjä esim. kuntien kanssa. Yhteishankintojen palvelukeskuksesta ja sen käyttövelvoitteista luovutaan.

Maakunnat kehittävät hankintayhteistyötä keskenään ja kuntien kanssa hankintaosaamisen vahvistamisen ja hankintatoimessa merkittävien volyyymi- ja erikoistumisetujen saamiseksi. Hankintatoimella saavutettavat kustannussäästöt ovat merkittävä lähde (aina 300 milj. euron potentiaaliin).

Yhteisten tukipalvelujen mahdollistaminen inhouse-rajapoiikkeuksella

SoteDigin osalta lisätty osana ICT-palvelukeskukselle palveluvelvoite. ICT-palvelukeskus ylläpitää ja tarjoaa kaikille sosiaali- ja terveystaloukselle tuottaville laitoksille ja yhtiöille niiden tarvitsemia ja valtakunnallisesti käytössä olevia sähköisiä potilastietojärjestelmiä ja tietojärjestelmien yhteenliittämiseen liittyviä palveluita.

Lisätty mahdollisuus maakuntien yhtiöille ja kunnille ostaa toimitilojen ja kiinteistöjen palvelukeskukselta tilapalveluja, kun ne sijaitsevat samoissa tiloissa kun maakuntien sosiaali- ja terveystaloukselle tuottavat laitokset tai yhtiöt. Muutos mahdollistaa erityisesti yhteispäivystysten jatkamisen. Palvelujen myynti maakuntien yhtiöille ja kunnille ei saa olla enempää kuin 20 % palvelukeskusten kyseisiä palveluja koskevasta liikevaihdosta.

Maakuntarajamuutokset

Kuhmoisen kunta siirretään aiemmasta poiketen Pirkanmaan maakuntaan Keski-Suomen maakunnan sijasta.

alueuudistus.fi

Lisätietoa

Projektijohtaja, alivaltiosihteeri Tuomas Pöysti, p. 02951 63012

